

EGÉSZSÉGÜGYI ÉRTESEITŐ.

KIADJA A MAGY. KIR. BELÜGYMINISZTERIUM.

MEGJELEN MINDEN HÓ 1-ÉN ÉS 15-ÉN.

ELŐFIZETÉSI ÁRA ÉVENTE 2 FORINT.

Tartalom: Körrrendeletek: 58.505. sz. a cholera elleni védekezés tárgyában, 48.571. sz. a szállítási tilalmak tb., 52.494. sz. a kórházak és ny. gyógyintézetek napi ápolási díjára vonatkozólag, 51.998. sz. a »Jó Egészség« című lap ajánlása tb., 51.453. sz. a Romániába bevihető összetett gyógyszerek tb., 51.459. sz. a töményített ecet essentia forgalomba hozatalára nézve, 52.344. sz. a hullaszállítás ügyében, 56.446. sz. a kresylmész ajánlata tb., 49.103. sz. Rendelet a járványos betegségek bejelentése tb. — Az 1892/1893-iki budapesti cholerajárvány kimutatása. — Gyógyszertárak engedélyezése, átruházása, áthelyezése tb. 1893. I-ső felében. — A házi és kézi gyógyszertárak kimutatásának megsürgetése. — Ásványviz forgalomba hozatalának, gyógyszerkereskedéseknek engedélyezése. — Titkos szerek. — Személyi hírek. — Jóváhagyott szabályrendelet a temetőkről. — Nemzetközi congressus az iszákosság ellen. — Az orsz. közegészs. tanács szüneti elnöksége. — Cholera. — Beküldött művek jegyzéke. — Az »Egészségügyi Értesítő« előfizetése és szétküldése tárgyában.

KÖRRENDELETEK.

A m. kir. belügyminiszter

58.505/93. számú körrrendelete

a cholera elleni védekezés tárgyában.

Valamennyi vármegyei törvényhatóságnak.

Több külföldi európai államban szórványosan előfordult koleraeset és a hazánkban helyenkint fellépett heveny gyomor- és bélhurut gyanus és aggasztó esetei arra indítanak, hogy a melegebb nyári időszak közeledtével ismételve felhivjam a törvényhatóságot az általam f. évi február hó 28-án kiadott 5856. számú körrrendelet erélyes és gyors végrehajtására.

Ezen felhívással kapcsolatosan további intézkedések végett a következőket rendelem el:

Tegye a törvényhatóság a járási főszolgabíráknak és járási orvosoknak, illetve a rendezett tanácsú városok polgármestereinek, rendőrkapitányainak és városi orvosoknak a legszigorúbb felelősség terhe alatt teljesítendő kötelességüké az alábbi intézkedések haladéktalan foganatosítását, u. m.:

1. A város, illetve községek területén az 1876 : XIV. t.-cz. 141. §-ának végrehajtása s általában a köztisztaság megőrzése a lehető legnagyobb szigorral és pontossággal eszközöltessék.

E célból városokban a rendőrkapitány, községekben a községbíró, mindegyik az előjáróság egy tagjával hetenkint egyszer helyszini vizsgálatot tartson, az utcák, terek, nyilvános épületek, nevezetesen vendéglők, korezmák, kávéházak, cukrászdák stb., nemkülönben a magánépületek helyiségeiben és udvaraiban a tisztaság és az egészségügyi rendszabályok megtartásának ellenőrzése végett s az e téren tapasztalt hiányok és mulasztások pótlásáról azok köztörvényi megtorlásának fenntartásával az illető mulasztók költségére gondoskodjék.

Különös figyelemmel legyen a rendőrkapitány, illetve községbíró arra, hogy az árnyékszékek, pöczegödrök tartalma hetenkint kétszer megfelelő mennyiségű mésztejjel (1 kiló mész 4 liter vízben megoldva) fertőtlenítettessék.

2. A mennyiben a városban vagy községben rossz vizet szolgáltató kút lenne, az hatóságilag elzárandó.

A folyam mentén vagy álló viz mellett épült községek lakói minden héten falragasz vagy dobszóval való közhírré tétel útján figyelmeztetendők, hogy a folyók vagy tavak vizéből merített vizet előbb forralják fel, azután hűtsék le, és csak az ilyen felforralt és lehűtött vízzel éljenek.

3. A községi előljáróság és a városi piaczi rendőrség fokozott erélyvel és szigorral ügyeljen fel a hússzemplére és az ártalmas italokat és ételeket kobozza el; a korcsmai zárórára fennálló szabályzatot pedig szigorúan tartassa be.

4. A városi és községi előljáróságok gondoskodjanak fertőtlenítő szerekről, az 1000 lakoson felüli községek járványkórház, a kisebbek pedig elkülönítő helyiségek, — s minden község ezek felszereléseinek, ápdoláknak és hullaházaknak készenlétben tartásáról.

5. A város, illetve járás területén lévő minden hatósági és magánorvos és minden szülésznő, külön egyénenként, a lakosság pedig közhírré tétel útján felhívandó arra, hogy általuk a legelső alkalommal észrevett gyanus, hasmenéssel vagy hányással járó megbetegedéseket a polgármesternél, illetve a községi birónál azonnal bejelentsek.

A községi birák kötelesek azon gyanus megbetegedéseket küldöncz útján vagy táviratilag azonnal a főszolgabíró tudomására hozni.

A főszolgabíró vagy rendőrkapitány minden ily esetet hatósági orvos közbejöttével megvizsgálni s arról az alispánnak táviratilag jelentést tenni tartozik, kinek feladata leendő ezt nekem táviratilag bejelenteni.

6. Ugy ezen rendeletem, mint a fentebb említett 5856/93. számú körrendelet végrehajtásáért első sorban a polgármestert, illetve alispánt, az egészségügyi szakfelügyeletet igénylő intézkedésekért a városi, illetve megyei tiszti főorvost, második sorban a járási főszolgabírót, rendezett tanácsú városok polgármesterét és járási, illetve városi orvosokat; továbbá a községi és körjegyzőket s az összes előljárókat teszem felelőssé.

A községi (kör) jegyzők és községi birák különösen az 1886: XXII. t.-czikk 95. §-ára hivatkozással felelőssé teendők, ugy ezen rendeletem, mint a fent idézett 5856/93. számú rendelet tartalmának az összes lakossággal való megismertetéséért.

Jelen rendeletemet több példányban kinyomva a végből küldöm meg a törvényhatóságnak, hogy azt a rendezett tanácsú városok polgármestereivel, a főszolgabírákkal, a hatósági, községi és körorvosokkal, a községi és körjegyzőkkel haladéknélkül közölje.

Budapesten, 1893. évi július hó 9-én.

Hieronymus s. k.

A m. kir. belügyminiszter

58.505/93. számú körrendelete

a cholera elleni védekezés tárgyában.

Valamennyi városi törvényhatósághoz.

Több külföldi európai államban szörványosan előfordult choleraeset és a hazánkban helyenként fellépett heveny gyomor- és bélhurut gyanus és aggasztó esetei arra indítanak, hogy a melegebb nyári időszak közeledtével ismételve felhívjam a törvényhatóságot az általam f. é. február hó 23-án kiadott 5856. sz. körrendelet erélyes és gyors végrehajtására.

Ezen felhívással kapcsolatosan további intézkedés végett a következőket rendelem el.

Tegye a törvényhatóság a város polgármesterének, rendőrkapitányának és a városi orvosoknak a legszigorúbb felelősség terhe alatt teljesítendő kötelességükké az alábbi intézkedések haladéktalan foganatosítását, u. m.:

1. A város területén az 1876. évi XIV. tcz. 141. §-ának végrehajtása s általában a köztisztaság megőrzése a lehető legnagyobb szigorral és pontossággal eszközöltessék.

E czélból a város megfelelő számú kerületekre osztva, a kapitányság személyzete részére az egyes kerületek ellenőrzés végett kijelölve, ez mindenkor az előjáróság egy tagjával gyakori helyszíni vizsgálatot tartson az utcák, terek, nyilvános épületek, nevezetesen vendéglők, korcsmák, kávéházak, cukrászdák stb., nemkülönben a magánépületek helyiségeiben és udvaraiban a tisztaság és az egészségügyi rendszabályok megtartásának ellenőrzése végett s az e téren tapasztalt hiányok és mulasztások pótlásáról, azok köztörvényi megtorlásának fentartásával, az illető mulasztók költségére gondoskodják.

Különös figyelemmel legyen a rendőrkapitányság, hogy az árnyékszék, pöczegődrök tartalma a nyilvános közhelyeken naponként s magánházakban hetenként legalább kétszer mézstejjel (1 kilo méz 4 liter vízzel lassanként megoldva) vagy más alkalmas fertőtlenítő szerrel fertőtleníttessék. S a mennyiben a nyilvános helyek árnyékszékai és pöczegődrei fertőtlenítésének ellenőrzése nehézségekbe ütköznek, gondoskodják arról, hogy azok fertőtlenítését a városnak e célra betanított rendes desinfectora rendőri közeg ellenőrzése mellett teljesítse, a költséget a nyilvános helyek tulajdonosai tartoznak viselni.

2. A mennyiben a városban rossz vizet szolgáltató kút lenne, az hatóságilag elzárandó.

Folyam mentén vagy álló vizek mellett épült városok lakói állandóan megújítandó falragaszok által s a helyi lapokban való közhirrététel útján figyelmeztetendők, hogy a folyók vagy tavakból meritett vizet előbb forralják fel, azután hűtsék le és csak az ilyen felforralt vízzel éljenek.

3. A városi piaczi rendőrség fokozott erélyvel és szigorral ügyeljen fel a hússzemlére és az ártalmas italokat és ételeket kobozza el, a korcsmai zárórára fennálló szabályokat pedig szigorúan tartassa be.

4. Az előjáróságok gondoskodjanak fertőtlenítő szerek, járványkórház és ennek felszerelésének, ápolóknak és hullaházaknak készenlétben tartásáról.

5. A város területén levő minden hatósági és magánorvos és minden szülésznő külön-külön egyenként, a lakosság pedig közhírré tétel útján felhivandó arra, hogy általuk a legelső alkalommal észrevett vagy tudomásukra jutott gyanus, hasmenéssel vagy hányással járó megbetegedéseket a polgármesternél azonnal bejelentsék.

A rendőrkapitány, minden ily esetet hatósági orvos közbenjöttével megvizsgálni s arról a polgármesternek jelentést tenni tartozik, kiknek feladata leendő azt nekem táviratilag bejelenteni.

6. Ugy ezen rendeletem, mint fentebb említett 5856/93. sz. a. kelt körrendeletem végrehajtásáért első sorban a polgármestert, az egészségügyi szakfelügyeletet igénylő intézkedésekért a városi tisztii főorvost, másodsorban a rendőrkapitányt és az előljárókat teszem felelőssé.

Budapesten, 1893. évi július hó 10-én.

Hieronymí s. k.

A m. kir. belügyminiszter

48.571/93. számú körrendelete

a szállítási tilalmak tárgyában.

Valamennyi törvényhatóságához.

Tekintettel a külföld ez idő szerinti egészségi viszonyaira, a kereskedelemügyi minister úr folyó évi 39.471. sz. a. kelt rendeletével a pénzügyministerium vezetésével megbizott m. kir. ministerelnök, a földművelésügyi minister urakkal és velem,

valamint az osztrák kormányval egyetértőleg a Német birodalomból, Franciaországból, Belgiumból, Németalföldről és Romániából származó bizonyos árukhoz behozatalára és átvitelére vonatkozólag a múlt évi október hó 15-én 78.776. sz. a., továbbá múlt évi november hó 7-én 87.971. sz. a. végül múlt évi november hó 15-én 90.323. sz. a. kelt rendeleteimmel közölt szállítási tilalmakat hatályon kívül helyezte.

Az Oroszországból származó árúk közül azonban a következők továbbra is behozatali tilalom alá esnek:

1. Fehérnemű használt, tisztítatlan állapotban, használt ruhanemű, használt lábbelit ideértve, továbbá használt ágynemű.

A mennyiben ezen czikkek uti podgyásként, vagy lakhely változtatása miatt költözködési ingóságokként szállítatnak, a határ átlépése alkalmával, illetve a rendeltetési helyen egészségügyrendőri vizsgálatnak és esetleges egészségügy-rendőri elbánásnak vannak alávetve.

Az osztrák határon történt vizsgálat bizonyítékával ellátott podgyász egyelőre újabb megvizsgálás alá nem esik.

2. Rongyok.

A tilalom alól kivétnak:

a) oly rongyok, melyek hidraulikus erővel összesajtolva, mint a nagy kereskedelem árui vasabroncsokkal zárt bálókban kerülnek szállításra, hatóságilag elismert származási jelekkel és számokkal vannak ellátva;

b) új hulladékok, melyek közvetlenül fonó-, szövő-, szabó- és fehéritő műhelyekből kerülnek a forgalomba, mügyapju (shoddy) és új papírhulladékok.

A most felsorolt és a behozatalból kizárt czikkek *átvitele* csupán azon kikötéssel van megengedve, ha hatóságilag igazoltatik, miszerint a szomszédos külföldi államban, melybe át kell szállítatniok, be-, illetve átvitelök meg van engedve és ha teljesen elkülönítve oly módon elzárt térben szállítatnak, miszerint minden kezelés az átvitel alatt ki van zárva.

A tilalom ellenére bejövő tiltott árúkkal való elbánásra vonatkozó rendeletek jelen rendelet által nem érintetnek.

Hasonlóképen nem érinti jelen rendelet azon tilalmakat sem, melyek egyes országokból származó bizonyos árukra, így különösen Romániából és Oroszországból származó állati nyers termékekre nézve nem a kolera behurczolása elleni védekezés czéljából, hanem más, pl. állategészségügyi stb. szempontokból rendeltettek el.

Erről a törvényhatóságot tudomás és megfelelő közhírré tétel végett értesitem.

Budapesten, 1893. évi június hó 13-án.

Hieronymy s. k.

A m. kir. belügyminiszter

52.494/93. számú körrendelete

a kórházak és ny. gyógyintézetek napi ápolási díjára vonatkozólag.

Valamennyi törvényhatósághoz.

A magyarországi közkórházak és nyilvános gyógyintézetek részére 1893. évre megállapított napi ápolási díjak pótvjegyzékét a törvényhatóságnak ezennel megküldöm.

Pótjegyzék némely magyarországi közkórházak 1893. évi napi ápolási díjairól.

Folyó szám	A g y ó g y i n t é z e t		Napi ápolási díj		
	megnevezése	jellege	mely időtől meddig	kr.	azaz:
			1893		
1	Budapesti »Szent János«	köz-kórház	IV/15-XII/31	105	egyszázöt
2	Debreczeni		I/1-XII/31	85	nyolczvanöt
3	Esztergomi		I/1-XII/31	69	hatvankilencz
4	Fiumei		VI/13-XII/31	77	hetvenhét
5	Pécsi		I/1-XII/31	77	hetvenhét
6*	Sepsi-Szent-Györgyi		I/1-XII/31	48	negyvennyolc

* 6. f. számhoz. Az eredeti napi ápolási díjjegyzékben 47 krral kimutatott napi ápolási díj időközben 48 krra emeltetett fel.

Budapesten, 1893. évi június hó 21-én.

A miniszter megbízásából:

Báth Károly s. k.,
miniszter. oszt. tanácsos.

A m. kir. belügyminiszter

51.998/93. szmú körrendelete

a Fiumében »Jó Egészség« czíme alatt megjelenő lap tárgyában.

Valamennyi törvényhatósághoz.

Folyó év január 1-én Fiumében »Jó Egészség« czíme alatt népszerű egészségügyi lap indított meg, mely minden hó 1-én és 15-én megjelenvén, népies modorban a magyar nép szája-ize szerint az egészségtan alaptanait ismertetni és terjesztetni igyekszik.

A »Jó Egészség« különösen tárgyalja a nőknek anyai kötelességeit, utasításokat ad a csecsemők ápolására, a gyermekek nevelésére és táplálkozására, ismerteti a tápszerek megválogatási és elkészítési módját, ezek hamisításának felismerését egyszerű módszerekkel, szóval orvosi tanácsadója olvasójának arra nézve, hogy egészségét miképen óvhatja meg és tarthatja fenn.

Ezen kitűzött czél elérésében a »Jó Egészség«-et számos hazai szakember támogatja közreműködésével, s munkatársainak névsorában kellő biztosíték van, hogy a lap fentjelzett irányát megtarthassa.

Mint hogy ily lap nagyon alkalmas a népben az egészség iránti érdeklődést felkelteni és a közegészségügyi ismereteket népszerűsíteni, tekintve továbbá az előfizetési ár csekély voltát (egy évre 3 frt, félévre 1 frt 50 kr., negyed évre 75 kr.) felhívom a törvényhatóságot, hogy hatósága területén ezen lapnak megfelelő módon elterjedését biztosítani iparkodjék.

Budapesten, 1893. évi június hó 21-én.

Hieronymí s. k.

A m. kir. belügyminiszter

51.453/93. számú körrendelete

a Romániába bevihető összetett gyógyszerek tárgyában.

Valamennyi törvényhatóságnak.

A Romániába bevihető összetett gyógyszerek tárgyában f. é. május hó 20-án 41.286. sz. a. és hason tárgyban előzőleg kelt körrendeleteim kapcsán értesitem a törvényhatóságot, hogy Romániában még a következő összetett gyógyszerek bevitelére is megengedett.

Solution déxalgine Blancard.

Amer végétal indien du D^{eur} Simon.

Budapesten, 1893. június hó 22-én.

*B. Josika s. k.**államtitkár.*

A m. kir. belügyminiszter

51.459/93. számú körrendelete

a töményített eczet-essentia forgalomba hozatalára nézve.

Valamennyi törvényhatósághoz.

Hogy a töményített eczet-essentiának forgalomba hozatala által elkövetett számos visszaélés, nemkülönben annak esetleges káros használata elkerültesse, felhívom a törvényhatóságot, hogy intézkedjék az iránt, miszerint a gyárosok és kereskedők a forgalomba hozott eczet-essentiát tartalmazó üvegeken annak savtartalmát feltüntessék, valamint azt is, hogy az eczet-essentia eczet gyanánt való használatakor a víznek hányszoros mennyiségével higittassék, hogy az így készített eczet 5—6% eczetsav tartalommal bírjon.

Budapesten, 1893. évi június hó 25-én.

Hieronymí s. k.

A m. kir. belügyminiszter

52.344/93. számú körrendelete

valamennyi törvényhatóságnak a hullaszállítás ügyében.

Valamennyi törvényhatósághoz.

A cs. és kir. közös külügyminiszter úr a monarchia mindkét állama szakminiszttereinek kívánsága folytán, miként folyó évi június hó 6-án 35.711. sz. a. kelt átiratában értesít, a cs. és kir. követségeket és az alább megjelölt consulatusokat hullaszállító levelek kiállítására felhatalmazta. Hullaszállító leveleknek kiállítására az osztrák és magyar területre vinni szándékolt hullák részére felhatalmazást nyertek az összes cs. és kir. követségek a Németországban székelők kivételével, valamint az Európában levő cs. és kir. főconsulatusok és consulatusok a németországiak kivételével, továbbá a valóságos consulatusok az Európán kívüli országokban és az ezen utóbbi területeken létező tiszteletbeli főconsulatusok. Németországgal szemben az eddigi gyakorlat marad érvényben, mely az 1890. évi márczius hó 23-án 18.334. sz. a. kiadott itteni körrendelet alapján áll fenn (l. M. R. T. 1890. I. 519. l.). Hullaszállító levelek kiállításánál egyébiránt a követségek csak azon esetben jöhetnek tekintetbe, ha az illető fővárosban consulatus, mely ezen hivatalos teendő végzésére első sorban hivatott, nem létezik.

A fennmilitett hivatalok részére kiadott utasítás szövege a következő:

1. Minden hullának, melynek a külföldről az oszt.-magyar monarchiába vagy annak területén átszállítása szándékoltatik, vámmentes és akadálytalan szállítása végett a mellékelt minta szerint kiállított hullaszállító levél által kell kíséretetnie.

2. Ezen hullaszállító levelek kiállítására a cs. és kir. consulatusoknak a cs. és kir. külügyminiszterium által a monarchia mindkét államának belügyi és pénzügyminisztereivel egyetértésben adott felhatalmazás folytán bizonyos cs. és kir. consulatusok jogosítottak.

3. A hullaszállító levél kiállítása az elhalálozási hely illetékes hatósága által megadott szállítási engedély, a hivatalos halottas levél és a hivatalos orvos által hitelesített azon bizonyítvány alapján történik, hogy a szállítandó személy nem ragályos kór következtében halt el. Mindezen bizonyíték a hullaszállító levélhez csatolandó. Ezenkívül a hulla szabályszerű koporsózását bizonyító hivatalos bizonyítvány melléklendő.

4. Az osztrák-magyar monarchiába, vagy ennek területén át szállítandó hullák koporsózása és elcsomagolására nézve a következő határozmányok mérvadók:

a) Ha hosszabb ideig (egy heti vagy hosszabb időtartamú) szállítás van kilátásban, a hullának conserválva (balzsamozva) kell lennie. A meleg évadban a hulla conserválása a körülményekhez képest egy hetinél rövidebb tartamú szállítási időnél is megkövetelhető.

b) Rövidebb tartamú szállításnál a hulla kettős koporsóban helyezendő el s abban hevederekkel (Gurten) megerősítendő. A két koporsó mindegyikének vagy kemény fából készültnek és bensejében szurokkal jól bevontnak, vagy fémből készültnek kell lennie. A belső koporsónak légmentesen bezárva, illetőleg beszurkolva vagy beolmozva kell lennie, a külső koporsónak mindenfelől jól kell zárnia. A kettős koporsó ezen felül faládjába zárandó.

5. A hulla mellé külön kíséret egyén adandó, a ki utazási igazolványán kívül a fennebb elsorolt hullaszállítási okmányokat is magával vinni tartozik.

6. A hullának az osztrák-magyar monarchia határára érkezéséről az illető határhatalóságok a cs. és kir. consulatus által legrövidebb uton értesítendőek.

7. Oly egyének hullái, kik a következő betegségek, névszerint: himlő, vörheny, küteges hagymáz, roncsoló toroklob, cholera, sárgaláz vagy pestis következtében haltak el, csakis a monarchia azon államának belügyministeri külön engedélyével hozhatók be, illetőleg szállíthatnak keresztül, mely állam területére, illetőleg területén keresztül a szállítás eszközöltetik és pedig rendszerint csak akkor, ha az elhalálozás napjától számított legalább is két év lefolyt.

Ezeokról a törvényhatóságot tudomás végett értesitem.

Budapesten, 1893. évi július hó 6-án.

Hieronymi s. k.

Minta.

Cs. és kir. osztrák-magyar hullaszállító levél.

.....évi hó n helységben elhalálozott
 N. N. kettős koporsóban és faládjában jól elzárt (balzsamozott) hullájának
 vámmentes és akadálytalan szállítása ból át
 on ba ottani temetkezés czéljából az
 alólirott i cs. és kir. (fő-)consulatus által, a mennyiben ezen engedély
 az osztrák-magyar monarchia mindkét államát illeti, külön utazási igazolvánnyal ellátott
 N. N. kíséretében és a szükséges egészségrendőri előírányzatok kellő

megtartása mellett engedélyeztetvén, mindama helyeken létező polgári és katonai hatóságok, melyeken át a hulla szállittatik, ezennel megkerestetnek, hogy a jelzett hullát a jelen, a mai alul kitett naptól számított egy hónapig érvényes hullaszállítólevél előmutatására szabadon és akadálytalanul elvonulni engedjék és az elszállítást lehetőleg előmozdítsák.

Kelet.

A cs. és kir. (fő-)consul:

N. N.

(Pecset.)

K. und k. österr.-ungar. Leichenpass.

Nachdem vom gefertigten k. und k. (General-) Consulate in
die zollfreie und ungehinderte Transportirung der im doppelten Sarge und einer Holzkiste
wohlverschlossenen (balsamirten) Leiche ^{des} _{der} am
zu verstorbenen N. N.
welche von da mittelst über
nach zur Beerdigung verführt werden soll, insoweit es die
beiden Staatsgebiete der österr.-ungar. Monarchie betrifft, unter Begleitung des mit einem
eigenen Reisedocumente versehenen N. N. und gegen
gehörige Beobachtung der nöthigen sanitätspolizeilichen Vorsichten bewilligt worden ist, so
werden hiemit alle, an den Orten, durch welche diese Leiche zu passiren hat, befindlichen
Civil- und Militärbehörden ersucht, dieselbe gegen Vorweisung dieses vom heutigen, unten
angesetzten Tage auf einen Monat giltigen Passes frei und ungehindert passiren zu lassen und
diesem Transporte den möglichsten Vorschub zu leisten.

. am

Der k. und k. (General-) Consul.

N. N.

(Consulatsiegel.)

A m. kir. belügyminiszter

56.446/93. számú körrendelete

a kresylmész ajánlata tárgyában.

Fischer és Heidelberg budapesti czég az iránt folyamodik hozzám, hogy az általa gyártott kresylmész használatát a hatóságoknak ajánljam.

Miután az orsz. közegészségi tanács nézete szerint fontos, hogy a fertőtlenítés czéljára lehetőleg nagy számú szer használtassék, nehogy kiterjedtebb szükség esetén az egyes szerek fölötte megdráguljanak; s minthogy a kresylmész az orsz. közegészségi tanács javaslata alapján az 1892-iki 78.771. sz. a. az ázsiai cholera tárgyában kiadott utasítás 49. §-ában már is mint előnyös fertőtlenítő szer ajánlatott; végre minthogy a kresylmész hazai gyártmány, melynek pártolása közegészségi tekintetben azért is fontos, hogy a fertőtlenítő szerek gyártása Magyarországon is meghonosodjék, nehogy országos járvány idején a külföldi gyárak drága szereit kelljen vásárolni, de sőt a fertőtlenítő szerek beszerzésében esetleg fennakadás álljon be:

Figyelmeztetem a törvényhatóságot, hogy a kresylmész igen alkalmas arra, hogy mint fertőtlenítő szer saját közegei által használtassék és a lakosságnak is használatra ajánltassék és pedig annál is inkább, mert kresyl-tartalma könnyebben ellenőrizhető, mint a lysolé.

Budapesten, 1893. évi julius hó 10-én.

B. Josika s. k.,
államtitkár.

A m. kir. belügyminiszter

49.123. számú rendelete Sáros vármegye közönségéhez.

A járványos betegségek bejelentése tárgyában.

Folyó év június hó 2-án 7.935. sz. a. kelt felterjesztésében Czím arról értesít, hogy f. évi 17.415. számú, a járványos betegségek bejelentését tárgyazó rendeletem különböző kételyekre adott alkalmat. Ezek elosztatására s a járványkimutatások pontossága érdekében a következőkről értesitem.

Idézett rendeletemben a bejelentés kötelezettsége oly fertőző betegségekre mondatott ki, a melyek ismereteink szerint gyakran nagyobb terjedelmet öltenek, illetőleg járványokká fejlődnek, a melyeknek elfojtására hatósági intézkedések kívánatosak és a melyek megfelelő intézkedések által tényleg lokalizálhatók is. Ilyeneknek semmi esetre sem mondhatók: az orbáncz, a gyermekági láz, a torokgyík és a croupos tüdőlob.

Az orbáncz, valamint a gyermekági láz rendesen csak kórházak-, illetőleg szülőházakben ölt járványos jelleget és bár a croupos tüdőlobra nézve ismeretes, hogy néha tömegesebben, sőt mondhatni járványszerűleg is lép fel, ragályozó természetű tudományosan megállapítottak nem tekinthető s egyáltalán terjedésének körülményei annyira ismeretlenek, hogy egyetlen direktívával sem rendelkezünk a tömeges fellépés megakadályozhatására irányuló intézkedésekre nézve.

A fültőmirigylob (mumps), bár veszélyes alakot ritkán ölt, csoportos fellépténél fogva s a bántalom kóroktani ismerete szerint járványosnak tekintendő s ezzel szemben az intézkedések is ez alapon rendelőek el. Bejelentése másrészt azért is szükséges, hogy a haza mindennemű betegségről e helyt tudomás legyen.

A mi a hártvás gégelobot (torokgyík, croup) illeti, értesitem a czímet, hogy a torokgyík (laryngitis membranacea seu crouposa) elnevezése alatt ismert betegség teljesen különálló a nagyobbára egy elszámolás alá kerülő roncsoló toroklobtól (diphtheritis). A hártvás toroklob (torokgyík) csaknem mindig egyes esetekben lép fel, sohasem ragályos s járványt nem képez. Azon hiedelemre, hogy a bántalom ragályos, ama körülmény adott okot, hogy gyakran társul a roncsoló toroklobhoz, melynek ragályos volta általán ismeretes.

Felhivom ennél fogva czímet, hogy jelentéseiben a hártvás torokgyíkot járványkimutatásaiba csak ott vegye fel, hol az a roncsoló toroklobhoz társult, melytől bonczolás nélkül többnyire csak igen nehezen különböztethető meg.

S miután több törvényhatóság részéről azt tapasztaltam, hogy a vörhenynek torok diphtheriával complicált eseteit, mint vörheny-diphtheritist jelentik be, tévedések elkerülése okából nem tartom fölöslegesnek egyuttal itt is megjegyezni, hogy a vörhenynél előforduló torokbeli diphtheritikus folyamat — a mint szintén bakteriologicus vizsgálatokból tudjuk — nem diphtheria, tehát az ily esetek nem a diphtheritis, hanem csupán a vörheny kimutatásaiba veendőek fel.

Végül értesitem a czímet, hogyha egyes betegségek esetek izoláltan maradnak, nemleges kimutatások felterjesztésének szüksége nem forog fen.

Budapest, 1893. évi június hó 11-én.

A miniszter meghagyásából:

Chyzer Kornél s. k.

min. oszt. tanácsos.

Az 1892/93-iki cholera-járvány Budapesten.

Budapest-fő és székváros központi járványbizottságának (18.154. sz. a.) jelentése szerint a Budapesten 1892. szeptember 26-ától 1893. február 8-áig uralgó cholerajárvány tartama alatt összesen

935 megbetegedés fordult elő. Ezek közül
410 meggyógyult,
525 ellenben meghalt.

A járvány közelebbi viszonyait a következő táblázat mutatja:

Kimutatás a Budapesten uralgott choleráról

az 1892. évi szeptember hó 26-ától 1893. év február hó 8-ig terjedő időközben.

Kerületben	Lakosság száma	Megbetegedett	Meggyógyult	Meghalt	A betegség aránya az összes lakossághoz az útról jöttek, lakástalanok és hajón történt esetek levonásával	A halálozás aránya a megbetegedéshez
I. . . .	34.927	13	6	7	0·036	54%
II. . . .	29.965	13	8	5	0·043	38%
III. . . .	30.074	16	10	6	0·052	38%
IV. . . .	28.059	3	3	.	0·010	.
V. . . .	39.250	96	36	60	0·245	62%
VI. . . .	93.304	179	73	106	0·192	59%
VII. . . .	93.933	187	75	112	0·199	60%
VIII. . . .	96.563	162	72	90	0·168	53%
IX. . . .	44.501	112	59	53	0·251	47%
X. . . .	21.540	61	22	39	0·283	64%
Katona	14.147	10	7	3	0·070	30%
Hajón		31	17	14	.	45%
Lakástalan		33	10	23	.	70%
Utról jött		19	12	7	.	37%
Összeg	526.263	935	410	525	0·180	56%

A megbetegedettek kor és nem szerinti viszonyait a következő tábla tünteti föl:

Az 1892. évi szeptember hó 26-ától 1893. év február hó 8-ig terjedő időközben cholera-ban megbetegedettek és elhaltaknak kor- és nem-szerinti beosztása.

	0—1		1—5		5—12		12—20		20—30		30—50		50—		Összesen		
	é v e s																
	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő	
Megbetegedett	2	2	22	22	20	15	53	50	161	95	242	131	57	63	557	378	935
Meghalt	1	2	12	7	9	7	21	17	85	34	160	71	54	45	342	183	525

**Az 1893-ik év I-ső felében a következő személyes jogú
gyógyszertárak felállítása engedélyeztetett.**

a) Megyékben.

Folyó- szám	Vármegye	H o l ?	Hánya- dik gyógy- szertár?	K i n e k ?	Engedélye- zési szám
1	Arad	Nagy-Zerind . . .		Vály Géza	80.595/92.
2	Bács-Bodrog . . .	Ó-Becse	II.	Pintér Vidor	59.580/92.
3	Baranya	Harkány		Ormi Miksa	69.984/92.
4	»	Vörösmarth		Thury Dénes	25.840.
5	Bihar	Báránd		Bodnár Antal	27.088.
6	»	Bihar-Torda		Szenczy Gábor	64.136/92.
7	Borsod	Mező-Kövesd	II.	Ligethy Gyula	29.468/92.
8	Brassó	Höltövény		Roth Mihály	5293
9	Esztergom	Bátorkeszi		Balázs Lajos	60.156/92.
10	Gömör	Nyustya		Thomka László	67.162/92.
11	Heves	Tisza-Füred	II.	Csathó Gyula	10.360
12	Jász-N.-Kún-Sz. . .	Czibakháza		Végh Zoltán	28.194
13	Kolozs	Csucsá		Kopár Manó	36.603
14	Liptó	Rózsahegy		Griell Gyula	90.507/92.
15	Moson	Hegyeshalom		Hollé Géza	814
16	Nógrád	Romhány		Horváth Antal	96.763/92.
17	Nyitra	Komjáth		Weszelovszky Géza . . .	37.620
18	Pest-Pilis-S.-K.-K.	Foktó		Kovács Lajos	40.744
19	»	Török-Bálint		Gschösser Ede	31.903
20	Pozsony	Morva-Sz.-János . . .		Maderspach Ferencz . . .	35.865
21	»	Nagy-Magyar		Barics Milán	48.773/92.
22	Somogy	Iharos-Berény		Hampek László	57.990/92.
23	»	Kőröshegy		Niehold Mihály	76.063/92.
24	Sopron	Fehéregyháza		Millner György	27.107
25	Szabolcs	Mária-Pócs		Silcz Ferencz	22.166/93.
26	»	Nyiregyháza	IV.	Szabó Kálmán	65.358/92.
27	Szilágy	Ákos		Fitos Ferencz	99.787/92.
28	Szolnok-Doboka . .	Kápolnok-Monostor . .		Simon Aurél	99.114/92.
29	»	Szék		Hegyesy Árpád	26.687
30	Torontál	Bogáros		Bodvai Lajos	4800
31	»	Ernesztháza		Temesváry József	86.413/92.
32	»	Istvánvölgy		Weinrich Ernő	34.575
33	Trencsén	Tr.-Teplitz		Toppler József	88.309/92.
34	Zala	Alsó-Domboru		Kmetyko Gyula	74.398/92.
35	Zemplén	Mezőlabercz		Lehoczky István	24.986
36	»	Sárospatak	II.	Kádár Gyula	18.907

b) Törvényhatósági városokban.

Folyó- szám	H o l ?	Hánya- dik gyógy- szertár?	K i n e k ?	Engedélye- zési szám
1	Kolozsvár	VIII.	Dávid József	42.773
2	Szabadka	VI.	Magassy László	95.414/92.
3	Szatmár-Németi	V.	Witt Miklós	95.096/92.

Házi- és fiókgyógyszertárak engedélyeztettek.

Folyószám	Kinek ?	Az engedélyezett gyógyszer minősége	Hol ?	Vármegye	Enged. szám
1	Schneider József	fiók	Krassova	Krassó-Szörény	54.311/92.
2	Róbert páрмаi herczeguradalma	házi	Emilia-major . . .	Terontál . . .	35.859
3	Br. Waldbott Frigyes fürdőorvosa	házi	Erdőbénye fürdő .	Zemplén . . .	96.437

Átruházások.

a) Megyékben.

Folyószám	Megye	Hol ?	Kiról ?	Kire ?	Enged. szám
1	Bács-Bodrog .	Vaskút	Forkly Béláról . . .	Told Istvánra . . .	13.809
2	»	Csonopla . . .	Kutasy Ferenczről .	Kovács Bélára . . .	43.900
3	Baranya	Nádasd	Bubregh Ignácra . .	Mesterházy Árp.-ra	11.544
4	»	Sellye	Uwira F. Ambrusról .	Bubregh Ignácra	39.512
5	Bihar	Nagy-Léta . . .	özv. Wéber Sándornéról	Weber Sándorra . .	16.907
6	Csongrád	Szegvár	Kiss Mátyásról . . .	Koricsánszky E.-re	29.462
7	Jász-Nagy-Kun	Szolnok	Hrabéczy Imréről . .	Vig Bélára	49.663
8	Krassó-Szörény	Resicza	özv. Brada Eleknéról	Brada Edére	43.617
9	Moson	Rajka	Róth Pálról	Kottasz Alajosra . .	3.597
10	Pest	Kisk.-Laczháza	Straub Antalról . . .	Télessy Józsefre . .	26.319
11	»	Pécel	Lumnitzer Károlyról	Szabados Lajosra	31.212
12	»	Fóth	Ruttkay Aladáról . .	Kovács Sándorra	24.294
13	Szeben	Szelistye . . .	Weinrich Adolfról . .	Banciu Demeterre	49.871
14	Torda	Torda	Wolf Gyuláról	Mike Mártonra . . .	31.044
15	Torontál	Ujpecs	Nägele Antalról . . .	Binder Károlyra . .	23.816
16	Veszprém	Lovászpataca	Szénert Aladáról . . .	Hidassy Józsefre . .	45.676

b) Törvényhatósági városokban.

Folyószám	Megye		Kiról ?	Kire ?	Enged. szám
1	Budapest	szem.	Megyery Gézaról	Schwarzmayr Jánosra	25.049
2	»	»	Finy Béláról	Wimmert Károlyra . .	867
3	»	»	Wimmert Károlyról . .	Megyery Gézara	25.945
4	» V. ker.	»	Kiss Józsefről	Finy Bélára	2.375
5	Temesvár	»	Supp Nándorról	Feigel Edére	18.956

Tudomásul vétetett a következő gyógyszertárak eladása.

Folyószám	Hol ?		Eladó		Vevő		Enged. szám
			n e v e				
1	Budapest	reál	Wimmert Károly	Wimmert Károlyné . .			754
2	Bártfa	reál	Gallé Andor	Löcherer Gyula			45.117
3	Kassa	reál	Mégay Géza	Mégay Arthur			17.154
4	Karánsebes . . .	reál	Risztics Sándor	Szkicsák József			29.029

Engedélyezett áthelyezések 1893. január 1-től június 30-ig.

Folyószám	Tulajdonos neve	Gyógyszertár minősége	Honnét?	Hova?
1	Gréb János	reál	Szepes-Szombatrol . . .	Poprádra
2	Kelemen Szilárd	reál	Nyir-Bogdányból . . .	Kemecserre

Realjogúnak ismertettek el 1893. január 1-től június 30-ig a következő személyes jogositványú gyógyszertárak.

Folyószám	Tulajdonos neve	Hol?	B. ü. m. szám alatt
1	Hintz örökösei	Kolozsvárott	52.783/92.
2	Kovács Ferencz	Kézdi-Vásárhelyen	97.018/92.
3	Risztics Sándor	Karánsebesen	29.029/93.
4	Royko Viktor	Tisza-Ujlakon	45.729/93.

Gyógyszertár felállítása elhatározott és pályázat kiírása elrendeltetett

Folyószám	Hol?	Hányadik gyógyszertárra	Megye	B. ü. m. szám alatt
1	Berzova	Arad	60.471/92.
2	Orosháza	III.	Békés	92.556/92.
3	Aba	Fehér	26.181
4	Csány	Heves	16.851
5	Zsidve	Kis-Küküllő	3.105
6	Ecseg	Nógrád	101.360/92.
7	Barcstelep	Somogy	21.174
8	Sopron város	V.	Sopron megye	74.283/92.
9	Leibitz	Szepes	49.410/92.
10	Offenbánya	Torda-Aranyos	67.673/92.

A HÁZI ÉS KÉZI GYÓGYSZERTÁRAK KIMUTATÁSA TÁRGYÁBAN.

A házi és kézi gyógyszertárakra vonatkozó jelentések beterjesztése tárgyában f. évi ápril hó 8-án 29.580. szám alatt bekívánt s egyes törvényhatóságok által még be nem küldött adatok a m. kir. belügyminiszternek 29.580. sz. a. kelt újabbi rendelete értelmében e hó 17-ikéig okvetlen beküldendők.

ÁSVÁNYVIZ.

Oberndorff Hugó gróf királyfiai földbirtokosnak 53.931. belügyminiszteri sz. a. megengedett, hogy a tulajdonát képező s Gyügy község határában fekvő forrásait, melyek a bemutatott elemzési adatok szerint az alkalikus sulfatos savanyú vizek közé tartoznak, ásvány- és gyógyforrásoknak nevezhesse.

GYÓGYSZERKERESKEDÉS ENGEDÉLYEZÉSE.

Lux Mihály és Utasi Ferencz gyógyszerészeknek Budapesten a m. kir. belügyminister 55.213. számú rendeletével megengedte, hogy az 1875-ik évi 26.033. szám alatti itteni körrendelet négy táblázatában felsorolt gyógyszereket elárúthassák.

Ugyanily engedélyt nyert 49.629. b. ü. m. sz. a. Petrovits Miklós budapesti lakos kereskedő.

ÖSSZETETT GYÓGYSZEREK ÉS TITKOS SZEREK.

A »Borbelin« nevű borotváló szer szabadalmazását a m. kir. belügyminister az országos közegészségi tanács véleménye alapján nem tartja kívánatosnak. (56.602. sz.)

SZEMÉLYI HÍREK.

Dr. Raisz Gedeont a nagymihályi közkórház főorvosát s az orsz. közegészségi tanács tagját, a m. kir. belügyminister 58.178. számú rendeletével ministeri biztosi minőségben Szatmár vármegye és város területére küldötte ki.

Dr. Perémi Dezsőt a m. kir. belügyminister 56.511. sz. rendeletével a budapesti lipótmezei országos tébolydánál megüresedett másodorvosi állásra,

Dr. Röhrich Bélát 56.603. sz. a. a pozsonyi orsz. kórháznál megüresedett másodorvosi állásra nevezte ki.

Dr. Pálffy Gyula sepsi járási és málnási körorvos állásáról leköszönt. Helyébe Háromszék vármegye főispánja

dr. Nagy Sándor alcsernátoni volt körorvost nevezte ki sepsi járási orvossá.

Dr. Hankó Ödön kir. tanácsost, Deés város főorvosát Szolnok-Doboka vármegye főispánja megyei főorvossá nevezte ki.

Dr. Lukács Gyula vármegyei közkórházi segédorvos állásáról lemondván, lemondása Bihar vármegye főispánja által elfogadtatott.

JÓVÁHAGYOTT SZABÁLYRENDELET.

Kis-Küküllő vármegyének szabályrendelete a temetőkről és temetkezésről 54.842. b. ü. m. számú rendelettel jóváhagyatott.

NEMZETKÖZI CONGRESSUS.

A szeszest italokkal való visszaélés meggátlására egybehívott IV. nemzetközi congressus, mely a cholera-veszély miatt múlt év szeptember 2-án elhalasztott. folyó év augusztus 16-án, 17-én és 18-án Haag-ban fog megtartatni.

ORSZÁGOS KÖZEGÉSZSÉGI TANÁCS.

Az orsz. közegészségi tanács elnöki teendőit dr. Korányi Frigyes elnök szüneti távolléte alatt:

Julius hónapban dr. Müller Kálmán másodelnök,
 Augusztus » dr. Fodor József egyetemi tanár s a tanács rendes tagja fogja teljesíteni.

KOLERA-HIREK.

a) A járvány állapota.

Oroszországban a járvány terjed, különösen *Podoliában* és *Kamenec* határszéli városban, a mint azt e hó 3-ikáról kelt hivatalos sürgöny jelenti.

Chotin-ban (Besssarabia) már június kezdetén kiütött a cholera; erről az osztrák határszéli állomások annak idején értesítettek ugyan, de ide jelentés csak e hó 10-én érkezett. Jelenleg *Chotin*-ban a halálzási arány igen kedvezőtlen s a járvány tovább terjedni látszik, a mennyiben az utóbbi időben már *Bender*-ben is észleltek több cholera esetet.

Franciaország. *Toulon*, *Montpellier*, *Avignon*-ból nagyobb számú esetet jelentenek. *Alais* a dresdai conferentia határozatai értelmében mint kolerafészek lett a szerződő államoknak bejelentve.

Angolország. *Londoni* hírek szerint angol tengeri hajókon, melyek nagyjából franczia kikötőkből indultak utnak, az utolsó tizennégy nap alatt már több ízben fordult elő cholera-eset.

Spanyolország *Madridi* július 5-én kelt távirat szerint *Palasra Guetl*-ben öt egyén betegedett meg, a kik közül csak egyet sikerült megmenteni. *Irun*-ban szintén fordult elő cholera folytán egy haláleset.

Keleten: *Bassorah*, *Chatra* és *Amaraban* a járvány utolsó jelentésünk óta állandó jelleget mutat; a környéken azonban a menekülő lakosság által tovább terjed. A május 17-iktől június 16-ikáig megbetegedettek összes száma 449, június 17-től 23-áig 369.

Mekkában napról-napra fokozódik a járvány; a június 29-ikén végződő héten 3646 volt a halálesetek száma; június 27-én 1000 cholera haláleset fordult elő; a július 6-án végződő héten már 4079 volt a halálzások összes száma s ottani jelentések szerint a kedvezőtlen viszonyok folytán még további rosszabbodás várható. Fokozza a veszélyt a nagy néptömeg, a mennyiben a zarándoklat ez évben különösen nagy mérvet öltött; a *Camarani* lazaretben hivatalos jelentések szerint 31.673 zarándok van vesztégár alatt, míg *Djeddahba* június 21-ikéig 93.000 zarándok érkezett. — *Boszniából* s a *Herczegovinából* hiteles kimutatás szerint csak 103 zarándok van *Mekkába*.

Egyiptomban eléggé kedvezők az egészségi viszonyok, bár a halálzásai arány valamivel magasabb, mint volt az utolsó 5 év megfelelő időszakában.

b) Óvó intézkedések.

Magyarország.

Szatmár városában, továbbá Szatmár, Szolnok-Doboka és Bereg vármegyék némely községében cholera-gyanus megbetegedések fordultak elő.

Tekintettel erre s a bukovinai határszél közvetlen közelében kiütött cholera-járványra, mely hozzánk Bukovinán, vagy Galiczián át könnyen behurcolható, a belügyminiszter a legerélyesebb intézkedéseket rendelte el, u. m.:

1. A községek körülzárására, melyekben ily gyanus megbetegedések előfordultak, csendőrség rendeltetett ki oly utasítással, hogy azokból szennyes fehérnemű ócska ruhák és élelmi szerek egyes emberek batyuiban ki ne vitessenek. Egészséges emberek szabad járás-keleése azonban sehol nem akadályozható.

2. A Somról, Deés és Szatmárról elutazók podgyásza a vasuton megvizsgálatik, hogy szennyes fehérnemű és ócska ruha továbbszállítása meggátoltassék.

3. Oly házak, melyekben megbetegedés fordult elő, orvos felügyelete alatt fertőtleníttetnek; e végből a tisztai, községi és körorvosok segítségére Bereg vármegyébe, Deés környékére és Szatmárra egy-egy járvány-orvos kirendeltetett.

4. A fővárostól átvett gőzfertőtlenítő a fő- és székváros fertőtlenítő intézetének vezetőjével s a fertőtlenítésben gyakorlott személyzettel a helyszínekre küldetett.

5. A fertőtlenítés fogatosítására egy mázsa jegeczes carbolsav a veszélyeztetett vidék rendelkezésére bocsáttatott.

6. Az érmihályfalvi, királyházi, nagybányai, apahidai, sajó-magyarosi és szilágy-somlyói vasuti indóházakban, hova az említett vidék vasuti vonalai nyilnak,

az azon vidékről érkező személytszállító vonatok utasai a megérkezésnél megvizsgálatnak, vajjon nincs-e köztük beteg?

7. Mindezeknek ellenőrzése, a hatóságoknak esetleg szükséges tanácsadás és ha kell, intézkedés végett dr. Buzinkay Gyula közegészségi felügyelő Bereg vármegyébe, dr. Téry Ödön közegészségügyi felügyelő Szolnok-Doboka vármegyébe, dr. Raisz Gedeon a nagymihályi közkórház főorvosa pedig mint miniszteri biztos Szatmár városába és vármegyébe küldetett ki oly megbizással, hogy a közegészségügyre általában és különösen a cholera elleni védekezésre vonatkozó hatósági intézkedéseket, azok végrehajtását és ellenőrzési módját személyesen megfigyelve, a város, illetőleg a megyék közönségét a szükséges rendelkezések iránt szakszerű tanácsukkal támogassák s a belügyministernek netaláni javaslataikkal együtt jelentést tegyenek.

8. A belügyminister 59.059. szám alatt elrendelte, hogy az említett három megyével határos Besztercze, Ugocsa, Szabolcs, Ung, Bihar és Zemplén vármegyékben, továbbá Kolozsvár és Nagyvárad sz. kir. városokban törvényhatósági járványbizottságok alakíttassanak, melyeknek feladata a járványos betegségek megelőzésére szükséges intézkedéseknek foganatosítása, s a cholera elleni rendeletek végrehajtása és ellenőrzése.

9. Máramaros vármegye, hol vasuti munkálatoknál sok idegen van alkalmazva, ezen kívül még utasított, hogy e vasuti munkások egészségi viszonyaira különös gondot fordítson, azok számára barakkokról s kellő számú orvosokról gondoskodjék, és ez irányban tett intézkedésekről jelentést tegyen.

Franciaország földközi tengeri kikötőiből legújabb intézkedés szerint hajók csak orvosi vizsgálat s fertőtlenítés után indulhatnak el, a melyeknek megtörténte utlevélükben igazoltatik.

Törökországban a *Marseille*ből s a földközi tenger összes francia kikötőiből érkező hajók 5 napi vesztegzár alá vétetnek.

Bulgária a *Marseille*ből érkező mindazon hajókra, a melyek török részről még nem vizsgáltak meg, *Burgas* vagy *Varna* kikötőjében ugyancsak 5 napi orvosi megfigyelést tesz kötelezővé.

Görögország a 3 napi vesztegzárt az összes francia hajókra kiterjesztette.

BEKÜLDETETT :

1. Zeitschrift des kön. bayer. statist. Bureau. 24. év. 4. füz. München 1892.
2. Beiträge zur Morbiditäts Statistik Bayerns. (Az előbbi melléklete.)
3. Anales del departamento nacional de higiene (Buenos-Aires 1891. évf.).
4. » de higiene publica y medicina legal. Continuation de los Anales del Departamento nacional de Higiene. 1892. évf.
5. » de higiene publica y medicina legal. 1893. évf. 1. füz.
6. Mensaje del Presidente de la republica al honorable congreso de la nación al abrir sus sesiones. B. A. 1893.
7. Dr. José Penna. El Cólera y su tratamiento B. A. 1893.
8. Jahresbericht für Meteorologie und Hydrographie in Grossh. Baden. Karlsruhe 1893.

Az »Egészségügyi Értesítő« előfizetése és szétküldése tárgyában.

Szerkesztőségünk és kiadóhivatalunkhoz érkezett kérések folytán értesítjük az »Egészségügyi Értesítő« iránt érdeklődőket, hogy nyugtát a beküldött előfizetési pénzekről nem állítunk ki, miután közvetlen beküldésnél a postautalvány feladási vevénye szolgál nyugtául, a törvényhatóság útján történt befizetésnél pedig az összeg vétele a hatósággal szemben amugy is elismerendő szám be nem érkezése esetén erről szerkesztőségünket értesítsék, hogy az a szükséges intézkedéseket megtehesse.

Mutatványszámokat sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal nem ad s a lapot magánegyeteknek csak az előfizetési díj beérkezése után küldi szét.

Föltételes előfizetési jelentkezések tekintetbe nem vétetnek.

Összes, a lapra vonatkozó levelezések az »Egészségügyi Értesítő« szerkesztőségének a belügyministeriumba címzendők.